

فرهنگ گیاهان دارویی

نویسنده:

جیمز آ. دوک

ترجمه:

عبدالعلی محققزاده

زهره آموزگار

محمدرضا شمس اردکانی

سرشناسه	: دوک. جیمز، ۱۹۲۹ = Duke, James A.
عنوان و نام پدیدآور	: فرهنگ گیاهان دارویی / نویسنده جیمز. آ. دوک
موضوع	: مترجم: عبدالعلی محققزاده و همکاران
موضوع	: تهران: صهبای دانش ۱۳۸۸
شابک	: 978-600-911194-6-2
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیا
موضوع	: گیاهان دارویی.
موضوع	: گیاهان دارویی - - مصارف درمانی.
شناسه افزوده	: محققزاده عبدالعلی، مترجم.
شناسه افزوده	: شمس اردکانی، محمدرضا ۱۳۳۹
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۸۸ ف۱۷۵/۱۶۴
رده‌بندی دیویی	: ۶۱۵/۳۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۷۹۶۹۴

نام کتاب: فرهنگ گیاهان دارویی

نویسنده: جیمز آ. دوک

ترجمه: عبدالعلی محققزاده - زهره آموزگار - محمدرضا شمس

اردکانی

ناشر: صهبای دانش

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۸

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۲۳۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۱۹۴-۶-۲

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۳۵۹۱۴۴۳

پیشگفتار مترجمین

اقبال مصرف گیاهان دارویی باردیگر به ایران، یکی از مهمترین خاستگاه ها و گاهواره‌های آن، رونموده است. این بار گیاه دارویی نه تنها به صورت داروی محلی و در فروشگاههای غذاهای بهداشتی و عطاریها بلکه به عنوان داروی رسمی و مورد تائید فارماکوپه‌ها، در داروخانه‌های معتبر ظاهر شده است، دانش آن موضوع تحقیقات با هزینه‌های میلیونی کشورهای پیشرفته است و تجارت آن سود فراوانی برای کشورهای تولید کننده‌اش بجای گذاشته است. در این میان برخورد منطقی، راه استفاده ایمن را از این موهبت الهی بدست می‌دهد. چه، نظر به شعبده و حیرت، انتهای جز پوچی و شیادی نخواهد داشت و نگاه به حقارت و عوامیگری، آخری جز حیرت از فرآورده‌های رنگارنگ گیاهی وارداتی به بار نمی‌آورد. به نظر می‌رسد در این میان یکی از مشکلات کشور تعیین معیار ایمنی و اثر بخشی داروهای محلی است. بررسی موشکافانه روش برخورد غرب با این پدیده، چراغ راهی خواهد شد که در پیش رو داریم.

کتاب حاضر مجموعه ای است از اطلاعات گیاهان دارویی و پیوندی بین فرهنگ و اطلاعات ملل و پژوهش‌های علمی که به سبک داستانهای هزار و یک شب ۳۶۵ گیاه دارویی را برای یک سال گردآورده است. نگارنده: James A. Duke در پایان کتاب جداول بسیار سودمندی را نیز افزوده که ارزش این فرهنگ را دو چندان کرده است. در تهیه ترجمه کتاب و تهیه معادل‌های فارسی گیاهان بطور عمده از فرهنگ پیشرو آریان پور (دکتر منوچهر آریانپور کاشانی)، Dictionary Webster's New World فرهنگ پزشکی چهار زبانی (دکتر حسن میردامادی)، فرهنگ نامهای گیاهان ایران (دکتر ولی الله مظفریان) و فرهنگ پزشکی (دکتر محمد هوشمند ویژه) و بسیاری سایت‌های

شبکه جهانی اینترنت و فرهنگ‌های اینترنتی مانند: www.hyperdictionary.com

www.brainydictionary.com، www.wordreference.com و www.books.md

بهره‌های فراوان برده شده است. در این میان نام‌های محلی فرهنگی با معادل فارسی جایگزین شده و هر گاه گیاه نام فارسی نداشته برای نام گذاری از نام جنس گیاه استفاده شده است. کلیه منابع متن در پراکنش قرار داده شده و در پایان کتاب آمده است. ناگفته پیداست که قسمت‌های اندکی از کتاب که با فرهنگ اسلامی و اصیل ایرانی مغایرت داشته حذف شده است. همچنین آن گونه که مولف نیز ذکر نموده مسئولیت عدم هر گونه اثر بخشی، سمیت و اشتباه و تشابه اسمی با دیگر گیاهان، متوجه مترجمین نمی باشد.

سپاس فراوان از سرکار خانم زمان بافندکار که زحمت تایپ دست نویس را با بردباری متقبل شدند. امید است استفاده از این مجموعه قلم عفوی بر قصور مترجمین و صدقه جاریه ای برای دست اندرکاران آن باشد.

پیشگفتار مولف

مانند یک عطاری چینی، این کتاب مرجع گیاهان دارویی، در برگیرنده ۳۶۵ گونه محلی طبی است. می‌شد بیشتر از این هم نوشت اما من فکر میکنم روزی یک گیاه مانند روزی یک سیب، یک چغندر، یک هویج، یک لیمو و یا یک وعده سالاد کلم می‌تواند پزشک و یا حتی سرطان را دور نگه دارد.

تغییرات تدریجی عنوان کتاب جالب به نظر می‌رسد. پیش نویس اول با نام کتاب گیاهان حد واسط (Borderline Herbs) بود که سالها با این عنوان مورد بازبینی قرار گرفت. بیشتر شامل گیاهان دارویی بود که سودمند بودنشان از نظر طبی مورد ارزیابی است، حدواسط بودن به این معنی که صنایع گیاهی گیاه را ترویج می‌دادند در صورتی که سازمان‌های کنترلی در رابطه با گیاه ابراز تردید می‌کردند. هنگامیکه تعداد گیاهان حد واسط به ۳۶۵ رسید عنوانی منطقی برای آن، «یک گیاه در یک روز ... گیاهان حد واسط» یا «گیاهان احتمالاً سودمند» به نظر رسید. هر دوی این عناوین گونه‌های مهم گیاهی را که در آمریکا در سال بیش از ۵۰۰ میلیون دلار ارزش دارند، کم ارزش جلوه می‌داد. اکنون پس از توصیه ناشر عنوان به «فرهنگ گیاهان دارویی» تغییر نام یافت. از آنجایی که گفته‌اند پیش بینی نقد نمی‌تواند سوزش نیش منتقد را خنثی کند، به طور حتم از نظر حذف یکسری گونه‌های مهم دارویی به دلیل ایمنی و خطرزایی مورد انتقاد قرار می‌گیرم. تمام گیاهان، حاوی ترکیبات فعال فارماکولوژیک و ویتامین‌ها بودند و من به وضوح نمی‌توانستم به تمامی آنها پردازم. پس تلاش کردم آنهایی را انتخاب کنم که اقبال تمام‌گشته و با توجه به نظرات مخالف و موافق در بین گیاهان «حد واسط» قرار دارند.

به عنوان رئیس آزمایشگاه منابع گیاهان دارویی سازمان کشاورزی آمریکا (USDA) صدها سوال عجیب را در زمینه گیاهان و طب محلی که به سازمانهایی مانند USDA ارجاع می‌شود، دریافت می‌نمایم. در ۱۹۸۱ ارتباط شغلی من با گیاهان دارویی شامل به انجام رساندن یک پروژه ۲۵ ساله با انجمن ملی سرطان (NCI) و USDA بود که به ترتیب به غربالگری و جمع آوری گیاهانی دارای قدرت اثر ضد سرطانی مربوط می‌شد، اما هنوز ارتباطم را با گیاهان دارویی قطع نکرده‌ام.

تعریفی برای واژه herb (گیاه علفی، گیاه دارویی) رستنی غیر چوبی است یا به طور دقیق تر رستنی غیر چوبی نواحی معتدله که برگهای آن برای اهداف پزشکی یا غذایی استفاده می‌شود. این تعریف دقیق تر برای آن است که گیاهان علفی از ادویه‌ها (Spices) گونه‌هایی که متعلق به نواحی حاره ای هستند و پوست ساقه، شکوفه یا میوه‌هایشان برای مقاصد غذایی استفاده می‌شود، جدا شود. من بیش از این شما را با بر شمردن تعداد زیادی استثنا در این تعریف دقیق آزار نمی‌دهم. وسیع ترین تعریف که تا بحال دیده‌ام: یک گیاه سودمند است. از آن رو که گیاهان سبز CO₂ جذب کرده، غذا تولید نموده و اکسیژن آزاد می‌کنند، تمامی گیاهان سودمندند. بنابراین تعریف من به طور ناخوشایندی در میان این دو محدوده قرار گرفته و من لیست خود را به گونه‌هایی که مصارف محلی یا طبی دارند، محدود کرده‌ام. فرض کنید حدود ۳۶۵۰۰۰ گونه گیاهان عالی وجود داشته باشد (احتمالاً بین ۲۵۰۰۰۰ تا ۷۵۰۰۰۰ گونه) تمامی آنها قند تولید می‌کنند، در حالی که در این کتاب تنها به ۰/۱ درصد آنها اشاره شده است.

بسیاری گیاهان دارویی حد واسطاند و ایمنی آنها هنوز مورد بحث است. من سعی کردم که از میان گیاهانی که مفید بودنشان مورد تردید است، به گونه‌هایی که انجمن نظارت بر دارو (DEA)، انجمن غذا و دارو آمریکا (FDA)، انجمن تجارت گیاهی (HTA)، انجمن ملی سرطان (NCI) یا سازمان کشاورزی ایالات متحده (USDA) طی این سالها به آن پرداخته‌اند، اشاره شود

طی چند سال گذشته سیل پرسش‌ها در خانه و اداره من را در امان نگذاشت، پرسش‌هایی در مورد خطرات بالقوه خوردن گیاهان. بعضی از تقاضاها از افرادی بود که

مدافعین گیاهان نامیده می‌شوند و دسته ای از سوی مخالفان گیاهان، اما بیشتر آنها از شهروندانی بود که از گفتگوهای موافق و مخالف گنج شده‌اند. طی یک سال، FDA در باره بیش از ۱۰۰ گیاه با هدف حفاظت از مصرف کنندگان از من اطلاعات خراست و یا HTA سابق سعی در مطلع نمودن مصرف کنندگان درباره کاربرد گیاهان نمود. گاهی عده ای از یک نظریه یا یک گیاه طرفداری می‌کنند که دسته دیگر مخالف آن هستند و این موارد باعث شد من از یک سری منابع عمومی (۶۵-۱) و بعضی منابع خاص تر که ذکر کرده‌اند یک گیاه برای مصرف مطمئن، قطعاً خطرناک و یا حد واسطه هستند، استفاده کنم. من به لیست خودم آنهایی را که Tyler در گفتار هوشمندانه اش با عنوان مجموعه صادقانه گیاهی (Honest Herbal) (۳۷) و Rose در کتاب جالب توجه و قدری عامیانه ترش ذکر کرده اند، افزودم (۴۷).

در اینجا نکاتی از فرهنگ‌های مختلف (۷۶-۱) در مورد ۳۶۵ گیاه دارویی که بعضی از آنها نسبتاً ایمن و بعضی نسبتاً خطرناک‌اند آمده است، اما بیشتر آنها در گوشه کنار امریکا به فروش می‌رسد. بسیاری از این گیاهان خطرناک در گذشته در آمریکا مصارف رسمی طبی داشته‌اند و احتمالاً در آینده مورد بازبینی قرار خواهند گرفت. من از این گیاهان طرفداری نمی‌کنم و یا آن را برای خود درمانی توصیه نمی‌کنم. من اطلاعات انتشار یافته را در هر مورد جمع‌آوری کرده‌ام که بعضی از آنها به وضوح ضد و نقیض‌اند. بجز در مواردی که اشاره شده است اطلاعات ذکر شده به من مربوط نیست بلکه ارتباط با منبع ذکر کننده آن دارد. من معتقدم که اطلاعات به مصرف کنندگان تحصیل کرده کمک می‌کند تا به خصوصیات بالقوه مضر و یا مفید بعضی گیاهان پی ببرند در عائی که این مطالب هیچگونه تصدیق و یا توصیه گیاهی را متضمن نیست. کسی که خود درمانی می‌کند به خطا خود را پزشک سی‌پن‌آرد. در هیچ موردی من گیاهی را توصیه نمی‌کنم مگر نقل قول از مواردی که دیگران ذکر کرده‌اند. تنها جایی که خوانندگان با یک علامت تعجب (!) مواجه می‌شوند می‌توانند تصور کنند که توصیه شخصی است. هنگامیکه در متن کتاب از عبارت «توصیه شده» است، استفاده شد، بدان معنا است که در منابع توصیه شده است. سعی کرده‌ام فرهنگ عامه و

واقعیت‌ها را در کنار هم مرتب کنم تا خواننده بتواند تصمیم بهتری در مورد ایمنی یا خطر نسبی گیاه مربوطه بگیرد.

هر گونه گیاهی از نظر بیوشیمیایی از دیگری متفاوت است و این مطلب مستلزم تفاوت‌های بیوشیمیایی زیادی در درون آن است. تمامی این گونه‌ها ترکیبات سمی داشته (۱۵) و نیز تمامی آنها واجد ترکیبات ویتامینی می‌باشند (۶۶). من به خود جرأت می‌دهم که بگویم تمامی آنها دارای ترکیباتی هستند که باعث ایجاد تومور در محیط آزمایشگاه و محیط زنده می‌شود و نیز ترکیباتی که جلوی تومورها را در محیط آزمایشگاه و محیط زنده می‌گیرد. برای مثال (اسید شیکیمیک و بتاسیتوسترول که در تمام و یا تقریباً همگی گیاهان عالی موجوداند). علاوه بر آن به خود جرأت می‌دهم بگویم در تمامی آنها ترکیباتی است که باعث افزایش یا کاهش فشار خون و دمای بدن می‌شود (اگر تعداد زیاد ترکیبات شیمیایی موجود در مقدار اندکی از یک گونه گیاهی را تجزیه کنیم). در این رابطه مخالفان به دنبال نکات منفی و موافقان به دنبال نکات مثبت هستند. هر دو گروه ترکیبات موثره ای را خواهند یافت که نظریاتشان را تأیید می‌کند. اینجاست که گنجی مصرف کنندگان آمریکایی جای تعجب ندارد. حتی بر این باورم که در بعضی موارد سیستم خونی بدن انسان از میان مخلوط ترکیبات گیاهی آن را که لازم دارد انتخاب می‌کند.

نظر به اینکه بسیاری از منابع در تالیفات خودم گرد آمده است در بسیاری از موارد لازم نبود به منابع اصلی مراجعه کنم. احساس می‌کنم جای دادن موارد مرتبط جدید بدون بازبینی مجدد منابع که گاهاً برای من غیر قابل دسترس است، کارا است. مشکل بزرگ من با منبع بسبب سودمند، یعنی فرهنگ Hager (۳۳) است. من معادلی برای تمامی اصطلاحات پزشکی و مواد شیمیایی آلمانی نیافتم و تنها آنها را ترجمه کردم.

عبارت رنسانس گیاهی (اشاره به نام کتاب Herbal Renaissance) را وضع نکرده‌ام در حالی که نشانه‌هایی از وقوع چنین رنسانسی وجود دارد. اگر مصرف گیاهان دو برابر شده است می‌توان انتظار تجربه‌های خوب و بدی در این رابطه داشت. احساس می‌کنم مردم تحصیل کرده می‌توانند از بعضی نتایج ناخوشایند

گیاهان مفید اجتناب کنند و اگر بخواهند نتایج بسیار جالب توجه بعضی گیاهان مضر را ملاحظه نمایند. به وضوح اقبال بسیار زیادی به مصرف گیاهان از سوی افرادی که مهارت در اقتصاد گیاهی نداشته‌اند، دیده می‌شود. هر ساله موارد مسمومیت زیادی مشاهده می‌شود که بعضی مانند چای گل انگشتانه به دلیل عدم تشخیص است، بعضی به دلیل آلودگی تصادفی یا تعمدی، گروهی به دلیل استفاده از گیاهان برای سقط جنین و تعدادی به دلیل مصرف دوز بالای مواد مخدر یا خلسه آور است. مرگ در نتیجه مصرف تعمدی گیاهان سمی جهت تجربه اثر بر سیستم عصبی مرکزی اتفاق می‌افتد. بعضی افراد گیاهان ناسالم را برای تغییر در سطح هوشیاریشان می‌خورند. در بعضی موارد مسمومیت، گیاه از فروشگاههای غذای سالم خریداری شده مانند صبرزرد، بابا آدم، سیاه تنگرس، ازن الحمار که با شاییزک، کوت کوتی، سرخاب کولی، لوبلیا، سداب، سنا و سایر گیاهان آلوده بوده است. برخی از گیاهانی که در اینجا آمده در امریکا مصرف واقعی ندارد، هر چند هنوز به فروش می‌رسد. بعضی از آنها بسیار خطرناک‌اند. طبیعت چهره‌های گوناگون دارد و برخی تمایل به مخدوش کردن دیگران دارند. برای بعضی بازگشت به طبیعت به معنای برگشت به گیاهان اصلی است که پدران ما می‌شناختند. پیشنهادات سازمانهای دولتی نیز می‌تواند علاقه مندی مردم امریکا را به استفاده از گیاهان افزایش دهد.

۱- کمتر خوردن گوشت چرب (بعضی افراد حتی گیاهخواری را توصیه می‌کنند، هنوز افتراق واضحی بین سبزیجات و گیاهانی مانند کاسنی، خرفه (purslane) و ازن الحمار که برای بعضی سبزی و برای دیگران گیاه دارویی است، وجود ندارد. گیاه خواری می‌تواند مشکل انرژی و بسیاری از بیماریهای مزمن قلبی را رفع کند. تحقیقی نشان داده است که ۹۷ درصد غلات و ۹۰ درصد حبوبات برای تغذیه دامها مورد استفاده قرار می‌گیرد تا برای انسان. در این رابطه تولید مقادیر بالایی از توده زیستی که برای تولید گازوئیل در هر جریب مورد نیاز است توسط افزایش پرورش دام میسر است.

۲- مصرف بیشتر سبزیجات (گیاهان دارویی غذای گیاهخواران را متنوع تر می‌کند).
 ۳- کاستن نمک (جانشین‌های گیاهی برای نمک موجوداند). انجمن قلب آمریکا یک قسمت از گیاهان ریحان، فلفل سیاه، پودرسیر، پوسته جوزبویا، مرزنجوش، پودر پیاز، جعفری، مریم گلی، مرزه و آویشن را در نیم قسمت فلفل قرمز به عنوان جانشینی برای نمک پیشنهاد کرده است (۶۷).

۴- افزایش خوردن الیاف (گیاهان دارویی اغلب غنی از الیاف‌اند).
 ۵- از ویتامین‌های A و C و آنتی اکسیدان‌ها راحت نگذریم، زیرا احتمال سرطان را کاهش می‌دهد و در گیاهان دارویی به وفور یافت می‌شود.

بنابراین موضوع بیش از یک بازگشت به طبیعت است. بسیاری از این موارد جانشین‌هایی برای الگوی فعلی زندگی است. سه دوست پزشک من هنگامیکه من با اولین حمله نقرس در ۵ سال پیش مواجه شدم به من آلپورینول توصیه کردند. از آن زمان به بعد گزارش‌هایی از مرگهای مشکوک ناشی از آلپورینول دیده ام و ترجیح دادم از رژیم غذایی حاوی گیاهان دارویی مناسب جهت نقرس مانند گیلاس و نوت فرنگی استفاده کنم و از مصرف گوشت قرمز و غذاهای دریایی پرهیزم و تنها زمانی از کلشیسین سرطاناترا استفاده کنم که از درد حاد ناشی از تجمع کریستالهای اسید اوریک رنج می‌برم. کلشیسین از گیاه سورنجان (*Colchicum autumnale*) به دست می‌آید و بیشتر داروی محلی برای نقرس بوده است.

خوانندگان می‌توانند از مجموعه مقالات در زمینه اهمیت قعلی و آینده گیاهان دارویی استفاده کنند (۶۸). در این تالیف Farnsworth و Farle ذکر کرده‌اند که (۶۸):
 حداقل ۲۵ درصد ابزار درمانی استاندارد پزشکان مدرن امروزی مانند گذشتگان از طب محلی است. امروزه در مورد طب محلی به عنوان جزئی از پزشکی مدرن بسیاری تندی شنیده می‌شود چیزی که شنیده می‌شود افزایش تعداد افرادی است که عمیقاً تحت تاثیر تفکر استفاده از داروهای سنتزی جدید دارای عوارض جانبی شناخته شده قرار گرفته‌اند. این اشخاص به دنبال جایگزین‌های مناسبی برای درمانهای دارویی امروزی‌اند.

در صورتی که در شهرهای بزرگ به فروشگاه غذاهای بهداشتی مراجعه شود، در نگاه اول دو مطلب احساس می‌شود اول اینکه این فروشگاهها با هر نوع داروی گیاهی پر شده‌اند که بعضی قانونی و تعدادی طبق تعریف غیر قانونی‌اند و هر دو دسته برای فروش عرضه می‌شود. نکته دیگر این است که بیشتر مشتریان از نظر درآمد، طبقه متوسط به بالای اجتماع، افراد تحصیل کرده دانشگاهی، در سنین ۴۰-۲۰ سال هستند ... در سیستم فعلی بهداشتی درمانی پیشرفته و بسیار تکنولوژیک، این رده جدید پیشگامان طب محلی در جستجوی جایگزین‌های قابل قبول هستند.

Sherry و Koontz (۶۹) ذکر نموده‌اند که حدود ۱۲۰۰۰ هومئوپات و متخصص درمانهای طبیعی (naturopaths) دارای مجوز در آمریکا از گیاهان دارویی استفاده می‌کنند. در سایر مناطق جهان تا ۹۰ درصد جمعیت متکی به طب محلی (بیشتر گیاهان دارویی) هستند.

البته گیاهان بسیاری موجودند که به وضوح سمی‌اند و در اینجا با فرض اینکه سوالی در مورد سمیت آنها وجود ندارد، ذکر شده‌اند. در این مجموعه بعضی از موارد بسیار خطرناک گیاهان که در طب محلی استفاده زیادی دارد، ذکر شده است. بعضی مسافران، این گیاهان دارای جاذبه‌های خطرناک را به آمریکا می‌آورند.

جنسهای گیاهی دخیل در مرگ و میر در زیر آمده‌اند که از سخنرانی من در دومین سمینار سالانه گیاهی انجمن تجارت گیاهی بر گرفته شده‌اند (۷۰): آکوکاترا (*Acokanthera*)، افونیطون (*Aconitum*)، توت مار (*Actaea*)، شاه بلوط هندی (*Aesculus*)، آنتوسا (*Aethusa*)، علف چنگ (*Agrostemma*)، شب خسب (*Albizia*)، آلکورننا (*Alchornea*)، تونگ (*Aleurites*)، اندیرا (*Andria*)، تاج الملوك (*Aquilegia*)، آریزائما (*Arisaema*)، آرنیکا (*Arnica*)، شیپوری ((*Arum*، شایزک (*Atropa*)، آزالیا (*Azalea*)، بلیقیا (*Blighia*)، بویا (*Bowiea*)، فیل گوش (*Caladium*)، استریق (*Calotropis*)، سنا (*Cassia*)، سیکوتا (*Cicuta*)، سورنجان (*Colchicum*)، شوکران (*Conium*)، موگه (*Convallaria*)، کوربونا (*Courbonia*)، کروتون (*Croton*)،

کریپتوستجیا (*Cryptostegia*)، کدو (*Cucurbita*)، سیکاس (*Cycas*)، سیتیزوس (*Cytisus*)، شیشم (*Dalbergia*)، برگ بویی (*Daphne*)، تاتوره (*Dature*)، زبان پس فنا (*Delphinium*)، دیفنباخیا (*Diffenbachia*)، انگشتانه (*Digitalis*)، دورانتا (*Duranta*)، اریتروفلئوم (*Erythrophleum*)، اوپاتوریم (*Eupatorium*)، فریون (*Euphorbia*)، گارسینیا (*Garcinia*)، گالتریا (*Gaultheria*)، جلسمیوم (*Gelsemium*)، گلوریوزا (*Gloriosa*)، جنیدیا (*Gnidia*)، عشقه (*Hedera*)، خربق (*Helleborus*)، هیپومان (*Hippomane*)، هوسلوندیا (*Hoslundia*)، هورا (*Hura*)، بذالبنج (*Hyoscyamus*)، جاتروفا (*Jatropha*)، ارس (*Juniperus*)، جوستسیا (*Justicia*)، کالمیا (*Kalmia*)، درخت پروانه (*Laburnum*)، شاه پسند درختچه ای (*Lantana*)، اسطوخدوس (*Lavandula*)، برگ نو (*Ligustrum*)، لوبلیا (*Lobelia*)، چچم (*Lolium*)، سیب ((*Malus*)، مانیوت (*Manihot*)، زیتون تلخ (*Melia*)، ایشک (*Menispermum*)، شنگرفی (*Mercurialis*)، موموردیکا (*Momordica*)، نرگس (*Narcissus*)، خرزهره (*Nerium*)، تنباکو (*Nicotiana*)، آبچکان (*Oenanth*)، پاریس (*Paris*)، پوموس (*Peumus*)، لوبیا (*Phaseolus*)، فورادندرون (*Phoradendron*)، فیزوسنیگم (*Physostigma*)، سرخاب کولی (*Phytolacca*)، پیلوکارپوس (*Pilocarpus*)، فلفل (*Piper*)، پدوفیلوم (*Podophyllum*)، پوینسنتیا (*Poinsettia*)، آلوچه (*Prunus*)، آلاله (*Ranunculus*)، ریواس (*Rheum*)، خرزه هندی (*Rhododendron*)، کرچک (*Ricinus*)، افاقیا (*Robinia*)، روریا (*Rourea*)، آقطنی (*Sambucus*)، پیرگیاه (*Senecio*)، سولانوم (*Solanum*)، سفورا (*Sophora*)، اسپیجلیا (*Spigelia*)، استریکنوس (*Strychnos*)، تمیس (*Tamus*)، مینا (*Tanacetum*)، سرخدار (*Taxus*)، آرجون (*Terminalia*)، خرزهره زرد (*Thevetia*)، عنصل (*Urginea*)، وراتروم (*Veratrum*)، زامیا (*Zamia*) و زیگادنوس (*Zigadenus*) برای اینکه افراد عجولانه جلوی مصرف این گیاهان را نگیرند باید به موارد مرگ و میر ناشی از سیب، فلفل سیاه،

تمشک، روبارب و توتون توجه کرد. تصور می‌کنم بتوانیم توتون و ماری جوانا را به عنوان گیاهان دارویی و الکل، کوکائین و هروئین را به عنوان فرآورده‌های حاصل از گیاهان دارویی طبقه بندی کنیم. اینها کشنده‌های بسیار قوی هستند و یافتن شاخص‌های مرگ و میر در این ۵ مورد دشوار است. برنامه تلویزیونی (Mintor, 18 ژوئن ۱۹۸۳) تلفات توتون در آمریکا را ۳۰۰۰۰۰ مورد در سال ذکر کرد. تنها در یک آخر هفته موارد زیادی از مرگ و میر در اثر دوزهای بالای هروئین در واشنگتن می‌توان ملاحظه کرد. توتون و الکل قانونی‌اند بنابراین کشنده‌های ارزان تری هستند. کوکائین، هروئین و ماری جوانا و افزودنی‌هایشان، غیر قانونی هستند بنابراین کشنده‌های نسبتاً گران تری هستند که باعث جنایات و قانون شکنی نیز شده و به دولت و سازمانهای دولتی ضربه می‌زند. من به عنوان فردی که در سازمان‌های دولتی مسئولیتی در این رابطه ندارم، فکر می‌کنم برای دولت بهتر باشد که این ۵ مورد را قانونی ذکر کند و بجای اینکه توسط توزیع کننده‌های غیر قانونی توصیه شود با بر چسب هشدار دهنده و بصورت کاملاً کنترل شده و علمی ارایه شود. البته این نظر شخصی من است و حتی همسر من با من موافق نیست.

هنگامیکه کتاب آماده چاپ بود یک کاتالوگ (۷۱) به دست من رسید که در آن حداقل بیست مورد که توسط بسیاری سازمانهای دولتی محدود شده و یا خطرناک به شمار آمده بود، موجود بود. در کاتالوگ آمده بود که هیچکدام از این موارد را به عنوان غذا یا نوشیدنی بدون ذکر مورد مصرف آن فروخته نمی‌شود: گلهای آرنیکا، Bloodroot، سرشاخه‌های طاووسی، شاه بلوط هندی، اکیر ترکی، برگ Deer's Tongue، خربق، دم اسب، جابوراندی، لوبلیا، مهر گیاه، برگ بویی، پیچ تلگرافی، پروانش، Poke Root، علف چای، ساسافراس، لوییای تونکا، ریشه سنبل الطیب و Wahoo.

براساس نظر همکاران در انجمن تجارت گیاهی سابق بیشترین فروش گیاهی در آمریکا مربوط به گیاهان تنعاع فلفی، بابونه، کنف، میوه گل سرخ، پوست پرتقال، خرنوب، پونه سنبله ای، یونجه، چوب چینی، جعفری، گوش خر، برگ تمشک، کاسنی، چمن معطر، شنبلیله، مریم گلی، Cayenne، آویشن، سارساپوریل، پوست درخت

گیلاس وحشی، مته، سرشاخه‌های شیدر قرمز، شیرین بیان، سیر و دانه رازیانه بوده است. از این ۲۵ مورد (بیشتر گیاهان مورد مصرف در تهیه نوشیدنی‌ها) تنها تعداد اندکی اخیراً مورد تحقیق قرار گرفته‌اند. بابونه در فردی که به گرده ragweed حساسیت داشت باعث ایجاد مشکلاتی شده بود. یونجه دارای ترکیبات ساپونینی است و چوب چینی (در دوزهای بالا) باعث ایجاد سندرم موسوم به سوء استفاده از چوب چینی می‌شود. جعفری حاوی میریستیسین، گوش خر واجد لازیکوکارپین و شنبلیله دارای کومارین است. امکان دارد پوست درخت گیلاس وحشی دارای گلیکوزیدهای سیانوژنیک باشد. مته کافئین و شیدر قرمز استروژن دارد. شیرین بیان فشار خون را بالا می‌برد در حالیکه سیر آن را پائین می‌آورد.

به وفور از من در باره ایمنی یا سمیت بعضی گیاهانی که در آمریکا به فروش می‌رسد پرسش می‌شود از آنجا که سمیت نسبی است و تمام گیاهان (حتی گیاهانی که مورد مصرف غذایی دارند) واجد سموم بسیارند، این سؤال ظریفی است. با این وجود جرأت کردم در لیستی که هر روز به آن افزوده می‌شود (جدول ۱) عقاید شخصی ام را در مورد ایمنی مصرف خوراکی بسیاری گیاهان ذکر کنم.

از آنجا که دقیقاً مشخص نیست بیشتر چای‌های گیاهی ایمنی بیشتر یا کمتری از booz، شکلات، قهوه، کولا، مته، شیر، چای یا آب شهر داشته باشد، تنها مسئول صحت و سقم نظرات خود می‌باشم. فکر می‌کنم دو فنجان قهوه در روز ایمن بوده و کشنده نباشد. در مقیاس ایمنی صفر تا سه، من به قهوه نمره دو می‌دهم که نه قطعاً ایمن و نه قطعاً سمی است. گیاه دارای نمره صفر به نظر من سمی تر از قهوه است و شاید در دوزهای کم کشنده باشد. نمره یک یعنی توصیه نمی‌شود مگر با احتیاط و نمره دو یعنی گیاه هم‌تراز قهوه است. دو فنجان آن در روز به ایمنی (یا به خطرناکی) دو فنجان قهوه در روز است. نمره سه یعنی ایمن تر از قهوه است و نوشیدن سه فنجان آن در روز خطرناک نیست. بیش از سه فنجان از هر چیزی به دور از میانه روی است. نظرات من بر پایه دانش علمی سم شناسی نیست بلکه مرتبط با عملکرد روده است. به هر حال این مطلب نشانه ثانید یا تکذیب شخص من یا مسئولان تحقیقاتم بر روی

۳- درخت عنبر، مشک، باور (خانواده نخود)

Acacia farnesiana (L.) Willd. (Fabaceae)

عطر حاصل از تقطیر گلها اسانس عنبر را می‌سازد و در تهیه رایحهٔ بنفشه (violet bouquets)، در صنایع عطرسازی اروپا بسیار استفاده می‌شود. پماد عنبر نیز در هند تولید می‌شود. غلاف بیرونی دانه حاوی ۲۳ درصد تانن است که در صنایع چرم‌سازی مورد مصرف است و پوست درخت نیز در دباغی و رنگ آمیزی چرم در ترکیب با آهن معدنی و نمک به کار می‌رود. غلاف میوه در رنگ آمیزی چرم به رنگ سیاه کاربرد دارد و از غلاف دانه ماده‌ای صمغ مانند به دست می‌آید که همانند چسب در بازسازی چینی‌های شکسته به کار می‌رود و صمغی که از تنه حاصل می‌شود از صمغ عربی برتر

به نظر می‌رسد. در سواحل ابوری چوب درختان در ساخت تیرهای سمی و در سایر مناطق برای حصار و مانع به کار می‌رود. چوب سخت و پایدار زیر زمینی در ساخت پایه‌ها و خیش‌های چوبی مصرف می‌شود و درختان عموماً به عنوان درختان زیتنی کاشته می‌شوند (۴۰).

پوست درخت قابض و مرهم است و همانند برگ و ریشه مصارف پزشکی دارد. در هند شاخه‌های چوبی به شکل مسواک استفاده می‌شوند. ریشه‌های صمغ دار نیز برای گلو درد جویده و مخلوط گلها و روغن برای سردرد بر سر مالیده می‌شود. گفته می‌شود که گیاه برای تقویت، آثار ضد اسپاسم، مقوی باه، قابض^۱، مرهم، ضداسهال، تب بر^۲، محرک و در درمان روماتیسم کاربرد دارد (۴۰). مردم ویتنام ضماد برگها را بر محل تورم و زخم قرار می‌دهند و مردم مالایی گلها و برگها را در تب زایمان مصرف می‌کنند. فیلیپینی‌ها جوشانده پوست درخت را برای لوکوره^۳، بیرون زدگی راست روده^۴، زخمها و تورمها به کار می‌برند. مردم برمه خمیره ریشه را به منظور جلوگیری از آلودگی به انگل یا از بین بردن آن به غذای گاوها می‌افزایند و مردم اندونزی ضماد پوسته جوان و سبز دانه را بر زخم های گوشت چشم مالیده و عصاره برگ آن را در درمان کمر درد مصرف می‌کنند (۱۶).

گزارش شده است که گیاه حاوی آنیسالدنید^۵، اسیدبنزوئیک^۶، بنزیل الکل^۷، اسیدبوتیریک^۸، کومارین^۹، کرزول^{۱۰}، کومینالدنید^{۱۱}، دسیل آلدنید^{۱۲}، ایکوزان^{۱۳}، اوژنول^{۱۴}،

-
- 1- Astringent
 - 2- Febrifuge
 - 3- Leucorrhea
 - 4- Rectal prolapse
 - 5- Anisaldehyde
 - 6- Benzoic acid
 - 7- Benzyl alcohol
 - 8- Butyric acid
 - 9- Coumarine
 - 10- Cresol
 - 11- Cuminaldehyde
 - 12- Decyl aldehyde
 - 13- Eicosane
 - 14- Eugenol

فانزول^۱، ژرانیول^۲، هیدروکسی استوفنون^۳، متیل اوژنول، متیل سالیسیلات^۴، نرولیدل^۵، اسیدپالمیتیک^۶، اسیدسالیسیلیک^۷ و ترپینول^۸ است. از دانه خشک شده یکی از گونه‌های آکاسیادر هر ۱۰۰ گرم ۳۷۷ کالری، ۷ گرم آب، ۱۲ درصد پروتئین، ۴/۶ گرم چربی، ۷۲/۴ گرم کربوهیدرات، ۹/۵ گرم الیاف و ۳/۴ گرم خاکستر گزارش شده است. برگ خام در هر ۱۰۰ گرم دارای ۵۷ کالری، ۸۱/۴ گرم آب، ۸ گرم پروتئین، ۶/۸ گرم چربی، ۹ گرم کربوهیدرات، ۵/۷ گرم الیاف، ۱ گرم خاکستر، ۹۳ میلی گرم کلسیم، ۸ میلی گرم فسفر، ۳/۷ میلی گرم آهن، معادل ۱۲/۲۵۵ میکروگرم بتاکاروتن^۹، ۲ میلی گرم تیامین^{۱۰}، ۱۷ میلی گرم ریبوفلاوین^{۱۱}، ۸/۵ میلی گرم نیاسین^{۱۲} و ۴۹ میلی گرم اسید آسکوربیک^{۱۳} است. اسیدهای آمینه موجود در گیاه به قرار زیر است: لیزین^{۱۴} ۴/۷ (گرم به ۱۶ گرم نیتروژن)، متیونین^{۱۵} ۹/۵، آرژنین^{۱۶} ۹/۲، گلیسین^{۱۷} ۳/۴، هیستیدین^{۱۸} ۲/۳، ایزولوسین^{۱۹} ۳/۵، لوسین^{۲۰} ۷/۵، فنیل آلانین^{۲۱} ۳/۵، تیروزین^{۲۲} ۲/۸، ترئونین^{۲۳} ۲/۵، والین^{۲۴} ۳/۹، آلانین^{۲۵} ۴/۳، اسیدآسپارتیک^{۲۶} ۸/۸، اسیدگلوتامیک^{۲۷} ۱۲/۶، هیدروکسی

-
- 1- Farnesol
 - 2- Geraniol
 - 3- Hydroxy acetophenone
 - 4- Methyl salicylate
 - 5- Nerolidol
 - 6- Palmitic acid
 - 7- Salicylic acid
 - 8- Terpeneol
 - 9- β - Carotene
 - 10- Thiamine
 - 11- Riboflavin
 - 12- Niacin
 - 13- Ascorbic acid
 - 14- Methionine
 - 15- Arginine
 - 16- Glycine
 - 17- Histidine
 - 18- Isoleucine
 - 19- Leucine
 - 20- Phenylalanine
 - 21- Tyrosine
 - 22- Threonine
 - 23- Valine
 - 24- Glutamic acid

پرولین^۱ کمتر از صدم درصد، پرولین^۲ ۵/۱، سرین^۳ ۴/۱، همراه با ۷۶ درصد از کل نیتروژن به صورت اسیدهای آمینه است (۴۰).

سمیت:

مردم ویتنام معتقدند گرده گل می تواند باعث ایجاد عوارض شود (۱۶).

-
- 1- Hydroxyproline
 - 2- Proline
 - 3- Serine